

Nodokļu politikas pasākumi Covid-19 seku pārvarēšanai (2) 1/14/20

Partnere un nodokļu nodaļas vadītāja, PwC
Latvija
Ilze Rauza

Nodokļu nodaļas vecākā konsultante, PwC
Latvija
Kristīne Skrastiņa

Valdība aktīvi strādā pie atbalsta pasākumiem Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem.

Pagājušā nedēļā ir pieņemti un stājušies spēkā virkne MK noteikumu – noteikumi par Covid-19 skartajām nozarēm un kārtību, kādā šo nozaru darba devēji kvalificējas dīkstāves pabalstam. Neskatoties uz sākotnējo nodomu nodokļu samaksas termiņa pagarinājumam un dīkstāves pabalstam ļaut kvalificēties tikai noteikto nozaru uzņēmumiem, MK jau 26. marta sēdē apstiprināja kritērijus, kas ļauj jebkuras nozares Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam kvalificēties dīkstāves pabalstam un nodokļu brīvdienām līdz trim gadiem. Šajā rakstā – sīkāk par būtisko.

Šā gada 24. marta sēdē MK apstiprināja Covid-19 krīzes skarto nozaru sarakstu. Pēc Ekonomikas ministrijas datiem galvenie Latvijas tautsaimniecības sabremzēšanās cēloņi ir pieprasījuma samazinājums eksporta noieta tirgos, kavējumi izejvielu piegāžu ķēdēs, sekas iekšzemes pakalpojumu ierobežošanas dēļ, ierobežojumi starptautiskajā transportā, ceļotāju plūsmu samazinājums. Strauji pieprasījums krities sektoros, kas saistīti ar viesmīlību un ēdināšanu, kultūru, starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem. Sākotnējie atbalsta mehānismi tiek apstiprināti uzņēmumiem, kurus ārkārtējās situācijas ierobežojumi skāruši tiešā veidā, t.i., uzņēmumiem transporta, tūrisma un viesmīlības, izklaides, izmitināšanas un ēdināšanas nozarēs, kā arī izglītības sektorā (kopumā 40 nozarēs).

Kā jau norādīts, gan Covid-19 krīzes skartās nozares uzņēmums, gan jebkuras nozares Covid-19 krīzes skarts uzņēmums var pieteikties nokavēto nodokļu maksājumu samaksas sadalei termiņos vai atlikšanai uz laiku līdz trim gadiem ar iesniegumu VID EDS. Iesniegumu izskatīs atbilstoši likuma “Par nodokļiem un nodevām” 24. pantā noteiktajām prasībām.

Ja Covid-19 krīzes skartās nozares uzņēmums vai jebkuras nozares Covid-19 krīzes skarts uzņēmums nenodarbina darbinieku dīkstāves periodā sakarā ar Covid-19 izplatību, tas var pieteikties dīkstāves pabalstam. Dīkstāves periods ir noteikts no šā gada 14. marta līdz 14. maijam, bet ne ilgāk kā ir spēkā MK lēmums par ārkārtējo situāciju.

Dīkstāves pabalsta piešķiršanas kārtība:

[Krīzes skarta nozare](#)

[Jebkuras nozares krīzes skarts uzņēmums](#)

Krīzes skartas nozares uzņēmums ir uzņēmums, kurš veic saimniecisko darbību pamatdarbības nozarē, kas ar MK noteikumiem atzīta par krīzes skartu nozari, un kura ieņēmumi no saimnieciskās darbības šā gada martā samazinājušies vismaz par 50%, salīdzinot ar 2019. gada martu.

Krīzes skarta uzņēmuma ieņēmumi no saimnieciskās darbības šā gada martā vai aprīlī, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgo mēnesi, sakarā ar Covid-19 izplatību ir samazinājušies:

- vismaz par 30%;
- par 20%, ja tas atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:
- eksporta apjoms 2019. gadā veido 10% no kopējā apgrozījuma vai ir vismaz 500 000 eiro;
- nomaksātā mēneša vidējā bruto darba samaksa 2019. gadā ir vismaz 800 eiro;
- ilgtermiņa ieguldījumi pamatlīdzekļos 2019. gada 31. decembrī ir vismaz 500 000 eiro.

Dīkstāves pabalstu izmaksās darbiniekam 75% apmērā no mēneša vidējās bruto darba samaksas par iepriekšējo sešu mēnešu periodu pirms ārkārtējās situācijas izsludināšanas, vai atbilstoši par darbinieku faktiski deklarētajiem datiem iepriekšējos sešos mēnešos, bet ne vairāk kā 700 eiro par kalendāra mēnesi. Dīkstāves pabalstu piešķirs un izmaksās atbilstoši krīzes skartās nozares darba devēja iesniegumā norādītajam dīkstāves periodam un to neapliks ar iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām.

Dīkstāves pabalstu par vienu kalendāra mēnesi VID izmaksās piecu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas, pārskaitot pabalstu uz iesniegumā norādīto darbinieka kontu, kas atvērts kredītiestādē vai pie maksājumu pakalpojuma sniedzēja Latvijā.

Lai pieteiktos dīkstāves pabalstam, darba devējam jāiesniedz iesniegums VID EDS līdz šā gada 25. aprīlim par laikposmu no šā gada 14. marta līdz 31. martam un turpmāk līdz nākamā mēneša 25. datumam.

Iesniegumā norāda –

- darba devēja nosaukumu un nodokļu maksātāja reģistrācijas numuru, taču krīzes skartās nozares darba devējs norāda arī pamatdarbības veidu (atbilstoši NACE 2. redakcijas klasifikācijai) šā gada 14. martā;
- dīkstāves periodu;
- pamatojumu par darbinieka dīkstāves iestāšanos saistībā ar Covid-19 krīzi;
- informāciju par darbinieku, kam iestājusies dīkstāve, dīkstāves periodu;
- apliecinājumu, ka darbinieks, par kuru pieprasa dīkstāves pabalstu, nav darba nespējas periodā un mēneša laikā pēc pieteikuma iesniegšanas darbinieku neatlaidīs pēc darba devēja iniciatīvas.

VID nepiešķirs dīkstāves pabalstu, ja krīzes skartais uzņēmums vai krīzes skartās nozares uzņēmums –

- nav iesniedzis VID visas nodokļu deklarācijas un gada pārskatus par pēdējo 12 mēnešu periodu pirms ārkārtējās situācijas izsludināšanas;*
- uz šā gada 7. martu ir ar nodokļu parādu virs 150 eiro un tam nav piešķirts samaksas termiņa pagarinājums vai nav noslēgta vienošanās par labprātīgu nodokļu samaksu;*
- ir izslēgts vai pēdējo divu gadu laikā ir bijis izslēgts no VID PVN maksātāju reģistra vai tam ir vai ir bijusi apturēta saimnieciskā darbība;
- lēmuma pieņemšanas dienā ir maksātnespējas procesā;
- iepriekšējo sešu mēnešu periodā pirms ārkārtējās situācijas izsludināšanas VID administrētos nodokļus vidēji mēnesī aprēķinājis mazāk nekā 200 eiro apmērā;

- ir tāds, kam iepriekšējo triju gadu laikā un iesnieguma izvērtēšanas brīdī nodokļu revīzijas (audita) vai datu atbilstības rezultātā ir noteiktas valsts budžetā papildus iemaksājamās summas vai samazināts nepamatoti palielinātā no valsts budžeta atmaksājamā nodokļa apmērs, ieskaitot nokavējuma naudas un soda naudas, kuru kopsumma pārsniedz 3% no darba devēja attiecīgā gada VID administrētajiem nodokļu ieņēmumiem (no darba devēja veiktajām iemaksām atņemot nodokļu administrācijas atmaksātās pārmaksas), bet izvērtēšanas brīdī – 3% no darba devēja iepriekšējā gada VID administrētajiem nodokļu ieņēmumiem (no darba devēja veiktajām iemaksām atņemot nodokļu administrācijas atmaksātās pārmaksas);
- vai tā valdes loceklis iepriekšējā gadā un iesnieguma izvērtēšanas brīdī ir sodīts par pārkāpumu, kas attiecas uz darba devēja nodokļu saistībām, pārkāpumiem muitas jomā, vai par darba tiesisko attiecību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu, izņemot gadījumu, ja par atsevišķu pārkāpumu ir piemērots brīdinājums vai naudas sods, kas nepārsniedz 151 eiro, un gada laikā sodu kopsumma nepārsniedz 500 eiro.

**Neattiecas uz Padziļinātās sadarbības programmas dalībniekiem.*

VID nepiešķirs dīkstāves pabalstu, ja krīzes skartās nozares darba devēja saimnieciskās pamatdarbības veids (atbilstoši NACE 2. redakcijas klasifikācijai) uz šā gada 1. martu neatbilst VID rīcībā esošajam (paziņotajam) pamatdarbības veidam.

Dīkstāves pabalsts nepienākas darba devēja valdes un padomes locekļiem, kā arī darbiniekiem, kas darba tiesiskās attiecības uzsākuši pēc šā gada 1. marta. Dīkstāves pabalsts nav paredzēts valsts un pašvaldību budžeta finansētajās institūcijās un to kontrolētos komersantos nodarbinātiem darbiniekiem, arī darbiniekiem, kas vienlaikus nodarbināti valsts vai pašvaldības institūcijā vai kapitālsabiedrībā, kā arī tādiem, kas saņem vecuma, izdienas vai invaliditātes pensiju, veic saimniecisko darbību, vai kam dīkstāves periodā jau piešķirts slimības pabalsts.

VID savā tīmekļa vietnē publicēs to darba devēju sarakstu, kuru darbinieki saņēmuši dīkstāves pabalstu un kam ir atbalstīta nokavēto nodokļu maksājumu samaksas sadale termiņos vai atlikšana uz laiku līdz trim gadiem.

Īpaši Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem VID ir izveidojis atbalsta tālruni 67120020.

No 25. marta krīzes skartie uzņēmumi var pieteikties Attīstības finanšu institūcijas Altum atbalsta instrumentiem – garantijām banku kredītu brīvdienām un apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem. Abi atbalsta instrumenti izstrādāti sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un to īstenošanu saskaņojusi Eiropas Komisija. Garantijas banku kredītu brīvdienām ļaus bankām atlikt pamatmaksājumu summas uz laiku līdz diviem gadiem, savukārt apgrozāmo līdzekļu aizdevumi ar atvieglotiem nosacījumiem paredzēti uzņēmējiem, kam būtiski samazinājies darbības apjoms.

Garantija bankas kredīta brīvdienām un krīzes apgrozāmie līdzekļi paredzēti tikai Covid-19 krīzes skartam, bet ilgtermiņā dzīvotspējīgam uzņēmumam, kam jāpierāda, ka atbalsts palīdzēs pārvarēt krīzi un sekmīgi turpināt saimniecisko darbību. Finansējums pieejams gan sīkiem (mikro), maziem un vidējiem, gan lieliem komersantiem (arī lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarēs). Aizdevumi un garantijas tiks sniegtas līdz šā gada 31. decembrim.

[24.03.2020 publicētais MindLink.lv raksts](https://www.mindlink.lv)